

Organizace spojení při střetném sražení

Major Miloslav P e c h

Článek nadhazuje zásadní otázky organizace spojení ve střetném sražení, činnost veličích i spojovacích funkcí; nastiňuje použití jednotlivých druhů pojtek přičemž zdůrazňuje otázku pomocných spojovacích uzlů a organizační práci štábů.

Základem správného pochopení organizace spojení při střetném sražení je dokonalé ujasnění přesných podmínek, za kterých bude organizováno spojení ve střetném sražení i boji. Předně je nutno vzít v úvahu, že místa velení útvarů a svazků jdoucích do střetného sražení nebo boje jsou v sestavě přesunujících se vojsk. Výjimku tvoří v této situaci pouze velitelské stanoviště a týlové velitelské stanoviště (VS a TVS) polní armády, které by zpravidla bylo na místě, zatím co velitel armády by byl na pohyblivém pomocném velitelském stanovišti (PVS) armády.

Velitel armády vyjížděl by v této situaci proto, aby byl blíže k vojskům jedoucím do sražení a mohl bezprostředně působit na průběh bojové činnosti.

Velitel divize by byl zpravidla během přesunu v čele kolony přemísťujícího se VS divize a od okamžiku navázání dotyku s nepřítelem vyjíždí dopředu se skupinou důstojníků a nutnými pojtkami. Vytváří PVS na výhodném místě, odkud může nejen pozorovat činnost vojsk, ale i jejich činnost maximálně ovlivnit. Štáb divize se v této době připravuje k možnému rozvinutí VS na místě. Velitelé pluků vyjíždějí a zaujmají svá PVS. TVS, která byla na přesunu, se na místě rozvíjí nebo dojíždějí na stanovené vzdálenosti za VS.

Předsunuté odřady (PO) se snaží proniknout do sestavy protivníka všemi možnými mezerami v jeho bojové sestavě. Stejně tak i postupují průzkumné jednotky, hlídky a skupiny. Často bude do bojové sestavy protivníka shazován vzdušný výsadek a maximální úsilí bude zaměřeno na spojení pozemních jednotek se shozeným výsadek.

Spojovací náčelníci musí v této době za základě hlášení upřesnit jednotlivá místa velení podřízených štábů, dát do pohotovosti vlastní linkový spojení uzel a směrové jednotky. Celý systém spojení v této době závisí na rádiovém spojení a pohyblivých pojtkách, popřípadě i směrovém spojení.

Za druhé je nutno si řádně ujasnit druh pojtky, které hraje ve střetném sražení i boji tu nejdůležitější roli. Vzhledem k vysoké dynamice bojové činnosti vojsk je to především rádio, které je mnohdy jediným pojtkem. Do značné míry vzrůstá i význam pohyblivých pojtek a směrových stanic. Téměř minimální je použití linkových prostředků.

Ve vlastní organizaci rádiového spojení, které je v podstatě organizováno podle platných zásad pro útočnou operaci a boj, je položen největší důraz na spojení s průzkumem, a to na všech stupních. Dále je položen důraz na spojení s PO a s taktickým výsadek. Je zcela pochopitelné, že v celém rádiovém provozu je nutno s maximální důsledností provádět všechna platná opatření proti rádiovému průzkumu nepřítele. To znamená, že rádiové spojení nutno používat jednosměrně bez potvrzování přijatých zpráv a rozkazů. Většina rádiových sítí je pouze v pohotovosti, tzn., že jsou pouze na příjmu. K vlastnímu předávání rozkazů, hlášení nebo zpráv nutno používat velmi omezeně rádiových signálů v souladu s velitelským kódem. Nekompromisním požadavkem ovšem zůstává, aby celý rádiový provoz byl přesně a důsledně usměrňován v duchu radiotechnické části plánu operačního maskování. Lze předpokládat, že do doby zahájení rozvíjení vlastních jednotek do praporek

proudů nebude protivník provádět intenzivní rádiové rušení. Je naopak pravděpodobné, že nebude rušit vůbec. Všechno úsilí v tomto období bojové činnosti vojsk se bude zaměřovat na provádění rádiového průzkumu. To považují za nejzávažnější moment, nedat se lákat k uspokojení z celkem nerušeného provozu vlastních rádiových sítí a směrů. Naopak, tím intenzivněji nutno dělat opatření proti rádiovému rušení, které zákonitě musí nastoupit přibližně v okamžiku zahájení rozvíjení vlastních jednotek do praporních proudů. Činnost našich protirádiových prostředků bude analogická, to znamená, že do doby rozvíjení protivníka do praporních proudů, maximální úsilí je nutno zaměřit na průzkumnou a vyhodnocovací činnost. Budeme se o to snažit proto, abychom vlastním rušením předčasně neprozradili prostory rozmístění vlastních protiradiotechnických prostředků a řekl bych, vůbec jejich přítomnost v pásmu činnosti vojsk.

Z ostatních druhů technických pojítek nutno uvést to, že linkové spojení nemá praktické uplatnění ve střetném sražení i boji. Jedině v ojedinělých případech, vzhledem ke zvláštní situaci, možno linkové spojení organizovat. V každém případě nutno uvažovat, že jde o vedení v maximální délce do 5–6 km. Trochu jiná situace je u směrových pojítek. Zde rozhodně nutno vycházet z toho, že toto spojení se organizuje. Je sice pravda, že má některé časové zpoždění za momentální potřebou štábu. Toto zpoždění ovšem nepřesahuje časovou ztrátu 1 hodiny. Je to za předpokladu, že by se používal systém pomocných spojovacích uzlů i na stupni divize. Při použití klasických způsobů organizace směrového spojení po směrech je časová ztráta maximálně 3 hodiny. To prakticky znamená jejich použitelnost.

Vzhledem k této situaci vzniká nutnost využívat ve střetném sražení i boji maximálně neelektrická pojítka, to znamená, pohyblivá pojítka všech druhů, včetně vrtulníků s jejich maximálním vytížením. Po stránce organizační se jeví nejvýhodnější použití těchto prostředků k organizaci spojení po směrech.

Je ovšem zcela jasné, že tato neelektrická pojítka nemohou plně nahradit elektrická pojítka a to, když již ze žádného jiného důvodu, tak pro časové ztráty, které při jejich zasazení vznikají. Ovšem při vhod-

ném jejich doplnění jednostranně vysilnými rádiovými signály velitelského kódu tato neelektrická pojítka velmi účinně pomáhají uchránit vlastní vojska před radio-technickým průzkumem protivníka.

Vážnou otázkou ve střetném sražení i boji a hlavně v přípravě k této bojové činnosti vojsk budou organizátorské schopnosti spojovacích náčelníků všech stupňů, které především spočívají ve vyčleňování dostatečně velké zálohy pojítek. Tato záloha by měla dosahovat nejméně 30 % celkového počtu osob i prostředků spojovacích jednotek, i když to současná organizace spojovacích jednotek nedovoluje. Bez této velké zálohy není schopen zabezpečit spojovací náčelník armády a nižších štábů úkoly, které jsou na něho zákonitě kladeny bezprostředně po zahájení sražení. Z toho vyplývá závěr, že pro zabezpečení spojení ve střetném sražení i boji by spojovací náčelníci měli nasazovat přibližně dvě třetiny sil a prostředků svých spojovacích jednotek a útvarů.

Po ujasnění těchto skutečností, které zákonitě vtisknou základní charakter celé taktice organizace spojení ve střetném sražení i boji, je možné přistoupit k rozboru nejvýhodnější použitelnosti systémů organizace spojení. V této otázce, myslím, že nemůže již vznikat spor o to, že jediné systém pomocných spojovacích uzlů (PSU) může plně zabezpečit tento druh bojové činnosti. Je rozhodně nejvýhodnějším systémem, pomocí kterého jsou spojovací náčelníci schopni úspěšně plnit úkol, zabezpečit velení technickými spojovacími prostředky. Bylo by pouze třeba, aby systém pomocných spojovacích uzlů byl zaveden i na stupni divize. To ovšem nevyklučuje možnost v některých a rozhodně pouze v ojedinělých případech i v této situaci na stupni armáda-divize vybudovat spojení po samostatném směru.

V rádiovém spojení to vyžaduje v plnosti prosazovat neautonomní spojení a vcelku rádiové spojení organizovat podle skutečných potřeb. Rozhodně budeme muset ještě větší úsilí věnovat dalšímu zjednodušení a omezení rádiového spojení. Rádiové spojení nestavět jako samostatný druh spojení, ale jako pevnou součást celkového systému spojení pomocí PSU. V této přestavbě rádiového spojení nebyly by těžkosti ani tak v otázkách organizačních, jako v otázkách myšlení velitelského sboru, které tak nějak je již zaměřeno a plně upjato ke kla-

sickému chápání organizace rádiového spojení.

Významným přechodem k této nové struktuře spojení pomocí PSU je i zavedení jednotné výpravny na spojovacím uzlu (SU) armády. Bude ovšem třeba tuto jednotnou výpravnu zříditi a prosazovat na stupni divize. To jsou prvky, které podstatně zlepšují situaci v rychlosti i kvalitě organizace spojení ve střetném sražení i boji.

Je nutné vidět to, že rozvíjení úplného linkového SU se zpravidla z časových důvodů nedá provádět. Bude to tedy jednotná výpravna, která podchytil všechny dálkové spoje a dispečerská zařízení, vzájemně skloubí jednotlivá oddělení štábu po stránce odesílání a přijímání zpráv v pracovní celek. Rozhodně bezdrátové dispečerské zařízení by tuto situaci ještě více zlepšilo ve smyslu časových možností.

Jednou z velmi vážných otázek, kterou je nutno řešit v průběhu střetného sražení i boje, je velmi častá změna podřízenosti, a to až již na stupni operačním nebo taktickým. Je nutno vycházet z toho, že změny podřízenosti jsou zákonitým a průvodním zjevem pro úspěšné vedení střetného sražení i boje, pro soustředování převahy sil i prostředků na jednotlivých směrech a velku jsou pochopitelně podmíněny velmi pružným velením. To jinými slovy znamená, mít velmi pružný spojovací systém. Je to prozatím jeden z nejdůležitějších organizačních problémů v taktice organizace spojení vůbec.

Jedním z předpokladů úspěšného řešení spojení při změně podřízenosti je zavedení spojení pomocí PSU i na stupni divize a široké odbourání autonomního rádiového spojení a intenzivní omezení počtu rádiových sítí na minimum. Je třeba vycházet i z toho, že to je hlavně rádiové spojení, které v této etapě bojové činnosti vojsk je bezesporu nejdůležitějším a v mnohých případech i na delší dobu jediným spojovacím prostředkem umožňujícím velení nově podřízenému svazku nebo útvaru.

Při změně podřízenosti divize jako celku se pochopitelně nemění její vlastní divizní síť a stejně je tomu i na stupni pluk. To znamená, že se těmto svazkům a útvarům nepřidělují žádné nové frekvence, volací znaky nebo síť — směry. Mění se ovšem, a to v plném rozsahu, spojení s nově nadřízeným štábem. Pro doručení nových druhů údajů musí především sloužit služební

rádiové spojení. Údaje těchto služebních sítí musí být proto rozpracovány vždy o dva stupně níže a musí bezpodmínečně i proniknout k spojovacímu náčelníkovi o tyto dva stupně níže. V těchto rádiových sítích je nutno navázat spojení s nově nadřízeným štábem, a to již s armádou nebo divizí. To ovšem je nutno provádět vždy s patřičným předstihem před změnou podřízenosti provedenou po linii velitelské. Nejdůležitější však je to, aby to bylo prováděno iniciativně, bez čekání na pokyny nadřízeného náčelníka, bez pasivního čekání na obdržení provozních údajů od něho.

Úspěchem této činnosti, která se zdá na první pohled velmi jednoduchá, je ujednacení velitelského rádiového spojení. Z jakých důvodů je to nutné? Tak předně proto, že spojovací náčelník svazku nebo útvaru by přesně věděl, že proti nově nadřízenému štábu nebude zasazovat více rádiových prostředků než zasazoval doposud a naopak, nadřízený spojovací náčelník by věděl, že jeho nově podřízený spojovací náčelník se zasazením těchto prostředků počítá. V neposlední řadě to pomůže i vševojskovému štábu, že budou znát již předem předpokládané kanálové rádiové možnosti pro velení k nově podřízenému svazku nebo útvaru.

Daleko důležitější je to při organizování linkového a směrového spojení. Tato složitost vzniká proto, že pojítka, až již linková nebo směrová, určená pro spojení s podřízeným štábem, jsou soustředována vždy u spojovací jednotky nadřízeného štábu. Dále i to, že na stupni divize není organizováno spojení systémem pomocných spojovacích uzlů. Z toho vyplývá, že při změně podřízenosti nutno k divizi teprve vysílat směrovou stanicí, navazovat spojení, a to všechno ve velmi složitých bojových situacích. Obdobně je to i u linkového spojení.

Mnohdy ovšem vznikají situace, kdy je prakticky nemožné vyslat k nově podřízenému štábu vlastní spojovací prostředky. V těchto případech a rozhodně velmi častých, je nutno provést předání těchto prostředků z počtu jednoho svazku do druhého nebo zapůjčením a v neposlední řadě i náhradou ze zálohy.

Těmito opatřeními bych ovšem nechtěl snížit význam doručování nových provozních údajů k nově podřízenému štábu cestou styčných, směrových důstojníků nebo osobním stykem. Tento způsob se provádí rozhodně vždy, ale je nutno si uvědomit,

že předání nové provozní dokumentace musí se provádět se značným časovým předstihem. Tento časový předstih nám mohou zabezpečit pouze vhodná organizační opatření ve využívání technických pojtek.

Z toho všeho se jasně ukazuje, jak důležitou roli bude hrát ve střetném sražení i boji řídicí a organizátorská práce štábu. To znamená ta část naší činnosti, na jejíž upevnění a zvládnutí je kladen tak veliký důraz v celé řadě dokumentů strany i velení armády. Části celé této složité problematiky, řídicí a organizátorské práce je i otázka plánování včetně plánu spojení. Je třeba rovnou říci, že jednotná, účelná a hlavně jednoduchá dokumentace bude i ve střetném sražení i boji hrát vážnou úlohu. Bude nutno zajistit to, aby řada dokumentů z plánu spojení byla zpracovávána na delší dobu, než na dobu jedné operace, a aby byla zpracovávána s určitými časovými intervaly. Půjde hlavně o spojení rádiové, kdy hlavní síť velení, týlové a hlásné budou zpracovávány na několik týdnů dopředu, a to vždy v řadě provozních variant.

Pro konkrétní úkoly potom ve střetném sražení i boji bude třeba vydávat pouze doplňkové rádiové sítě, směry, upřesnit ně-

Závěrem bych chtěl říci, že cílem tohoto článku nebylo vyčerpat celou problematiku organizace spojení střetného sražení i boje. Cílem ale bylo velmi krátce podtrhnout některé zvláštnosti a v jejich důsledku těžkosti v organizaci spojení a ukázat i na některé způsoby osvědčené v praxi pro jejich možné řešení v širším měřítku.

kteří složení rádiových sítí, ale ovšem vždy vycházet z platného základního rádiového spojení. Analogicky je nutno to zavést i u přidělování frekvencí, volacích znaků, funkčních čísel, hesel a klíčů k tabulkám hesel. Z toho ovšem vyplývá, že spojovací dokumentace, kterou bude nutno zpracovat beprostředně k jednotlivým operacím, a v tom počtu i dílčí úkol pro střetné sražení i boj, se svým rozsahem velmi podstatně zmenší a velká část práce se rozloží rovnoměrně na celé období vedení bojové činnosti armády. Dalším ulehčením musí být to, aby většina dokumentace se zpracovávala na jednotlivě předtisknutých blanketech a aby v textové části se neopakovalo to, co je vyjádřeno v přílohách. V souladu s těmito zásadami je nutno přistupovat k vlastnímu zpracovávání nařízení pro spojení. V textové části nařízení pro spojení není místo pro opakování věcí, zakotvených v předpisech a trvale platných nařízeních. Dále v písemných hlášeních neuvádět to, co je nadřazenému náčelníku známo nebo co mu bylo doloženo osobně, a to, co je vyjádřeno v operačních hlášeních.

Tímto způsobem se podstatně vyšetří čas všem příslušníkům spojovacích oddělení a tento čas, tak velmi drahocenný v době organizování a řízení spojení při střetném sražení i boji, je možno věnovat osobnímu řízení a účinné pomoci podřízenému.

В статье рассматриваются основные вопросы об организации связи во встречном сражении, действия командующих (командиров) и должностных лиц по связи. Далее автор намечает применение отдельных видов средств связи, подчеркивая вопросы вспомогательных узлов связи и организацию работы штабов.
